„ЗАСТАВА“ излази четир пута у недељи и то: **уторником, четвртком, петком и недељом.**

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску:
на целу годину . . . . . 12 фор.
на по године . . . . . 6 „
на четврт године . . . . . 3 „
на један месец . . . . . 1 „
За Србију:
(у сребру.)
На годину 120 гроша, на пола године 60 гр.
На четврт године 30 гроша чарш.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова, а за жиг сеплаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а пред плата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад, у дунавској улици.
РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви листа у месту могу се добити по 10 нов. у трговини Љ. Стефановића и браће М. Поповића код „црвене руже“

БРОЈ 49. **У НОВОМЕ САДУ, У УТОРАК 30. МАРТА (11.) АПРИЛА 1876.** **ГОДИНА XI.**

НОВИ САД 29. марта.

Као што „Келет нипу“ из Беча јављају, најновија је портина намера, да се на велесиле обрати с неком окружницом, и већ је о тој својој намери известила неке пријатељске силе. У тој ће се окружници разложити држање Србије и Црне Горе према устанку и порти, које су ове кнежевине заузеле и напосљедку ће се доћи до тог закључка, да кнежевине према порти сасма непријатељски положај заузимају, и да је порта због тог принуђена, да приступи противним мерама, које ће положају одговарати. Окружница ће бити као неки supreme appell, који управља порта на гарантне силе париског уговора, и имаће сва својства ултиматума.

Старо супарништво, што постоји између Енглеске и Француске, а које је потиснуто на часак усљед седанске катастрофе, као да ће се да пробуди у старом облику усљед догађаја на истоку. Познато је, да је енглеским прекупом сујецких акција погођена француска спољна политика, коју она одавна води према Египату. Енглеска је тим прекупом хтела, да доведе вицекраља у политичну одвисност од велике Британије. То се види и из најновијег понашања њеног мрема египатском зајму. Лист „Месажер де Пари“ пише: „Енглеска је све учинила, да одуговлачи велику финансијску операцију, које би Египатској могло допустити, да одговори својим обвезама на 1 април у Лондону. Кедив је послао два телеграма. Једним је опуновластио енглеску владу, да изда на јавност извештај Кева; у другом је апеловао на пријатељство француске владе и молио је за посредовање, да неби потпис кедиве 1 априла у Лондону трпио. Дик Деказ, који је јуче телеграм добио, дао је повода, да се искупи мминистарски савет. После тог су се искупили знаменитији банкири и одма су одобрили помоћ. Потребни милијони још су истог дана послани у Лондон. Исти лист вели, да тај догађај осигурава од сад велику египатску операцију с француским карактером и нада се, да ће Енглези хтети, да добију учешћа.

„Дајче Цајтунг“ има вест, да се у Дубровнику говори о оснивању једног друштва које поставља себи за задатак, да купује у Херцеговини за пребегле земље. За то потребан капитал имао би се набавити издавањем од 10.000 акција по 100 франака, које ће амортизирати будући поседници. Упућујемо наше читаоце наше на устаћку изјаву у овој ствари.

ПРЕГЛЕД ПОВИНА.

„Франкфуртске новине“ пишу о истоку између осталог, како су давно означавале, да је Андрашијева источна политика опасна и да плодови брже сазревају, но што се мислило. Аустрија је у почетку трпила, да и помагала устанак, само да од порте изнуди обећање на све, што је Андраши захтевао у својој сад већ скоро заборављеној ноти. После је Аустрија окренула мере према устанку, изложила жене и децу несретне раје крволоцима турским. Неможемо, вели исти лист, разумети политику, која жртвује хиљадама живота, да продужи господство себичне народности. Није чудо, што Славени у Турској мрзе Аустрију.

Русија већ пожњева оно, што су Бајст и Андраши сејали. Славени на балканском полуотоку — с правом — суде о тежњама Русије не по званичним изјавама руским. Кад се од грофа Андраши пре неког времена захтевао, да иште, да се ђенерал Игњатијев позове из Цариграда, одговорио је, да непотребује те „пријатељске услуге“, јер самовољно деловање руског посланика било је вазда од његове владе дезавуирано. Тај је аргумент детињаст, кад би озбиља био мишљен. У Русији је немогућан један Арним, и кад таки остаје покрај свег дезавуирања на свом месту, то је само доказ, да му његово деловање одобрава његова влада. Аустријски министар спољних требало би и то да зна, да се ни у једној европској држави осим Турске толико мало важности неполаже на званичне изјаве, колико баш у апсолутној Русији. Званична је лаж тамо владавински апарат и за то руско новинарство боље разуме стварне тежње руске владе, кад вештачки употребљује онај фиаско, што је већ Андраши претрпео. Кажу, да је аустријска кривица, што су славенски усташи догнани у тај положај невољни и што су Турци подпомогнути преко заслуге и достојности своје. Кад се „Голос“ у последње време затрчава и вели, да треба енергичнијих мера, но што су „дипломатске ноте“ према усташима и Турској, то управ није ништа друго, него оно, што је владин „весник“ у октобарској изјави захтевао; интервенција у корист усташа. Шта значи то, кад исти лист вели, да за изведење „автономије хришћанских општина у Турској“ лакше се може постићи велесилни споразум, него за „уништење турске државе“? Многи путеви воде овој последњој цели, и тешко, да је најдужи подизање „автономних хришћанских општина“, а да се ни за један пут не може постићи тај споразум, то је несумњиво, осим што је могућ једино за одржање постојећег стања. Залуд је мука сметати с поља ослобођавању ал уједно и разоравању подјармљених хришћана у поквареној држави, као што је Турска. А лудост је управо, кад Аустрија неразумним и неправедним понашањем према потиштенима навлачи не само њихову мржњу, већ и срчбу сродних славенских племена у Аустрији. Никад неће зауставити разкомадавање Турске Мађари и Немци аустријски — а растројство Аустрија неће учинити немогућим непаметном спољном политиком, него једино мудром унутрашњом политиком. Задоволењем праведних захтева Славена у Аустрији претвориће одвратност јужних Славена према Аустрији у наклоност и учиниће нешкодљивим привлачну снагу мањих, самосталних југославенских држава. Да Чеси и Хрвати нетеже за руском владом, за то ће се побринути ова сама.

ДОПИСИ.

(Т. С. В.) Беч, 6 априла п. р. (*Одступање цара Александра. Путовање његово. Састанак вођа херцеговачких у Суторини. Аустријски и угарски министри. Тајне конференције. Земаљски сабори. Рајхсрат. Из Француске. Комора. Положај. Председник Мак Махон и републиканци. Изгледи. — Кардинал. Таркоци †. Самарин †.*) Вест о одступању цара Александра ако се до сада још и није обистинила, тек је имала неког основа, што нам већ показује понашање Пруске и то нарочито полузваничне штампе а исто тако и оно руског новинарства, које хоће или ваљда мора ствар сасвим да прећути. У осталом најновији гласови из Петрограда веле, да ће цар Александар кроз који дан на пут се кренути и то на по године. Такође се вели, да ће за време царева отсуства престолонасљедник заступати га, чим се бар у неколико да разтумачити вест о абдикацији царевој. Напоследку ко зна, да ли ово није прво корак и само покушај, да се намера оствари, јер може и то бити, да ће цар вративши се с пута и други корак учинити, те владу једном за свагда престолонасљеднику уступити.

Шта се у овај пар у Црној Гори Далмацији и Херцеговини ради, о том овде нико ништа незна, а ако се зна, то свак зна другчије. Званична је депеша јавила да ће се као данас Родић са устаћким вођама у Суторини састати. За Сочицу веле, да неће ни да дође на састанак, а за остале се вође каже, да су таке услове ставили, да на њих нити ће Родић моћи, нити ће Турци хтети пристати.

Овде се министри међутим баве новим поравнањем. Готови сви овострани а и неки и то главни оностранн министри сваки дан држе конференције, у којима се погађају око новог уговора. Но министри су решили да ништа о томе не говоре, него да се сматра као тајна, коју нико нарушити не сме. Зато нико и не пише и не говори о тим конференцијама, а полузванична „Политична Кореспонденција“ унапред је већ све оно означила лажним, што се у том погледу говорило буде. Отуда тишина, поред свег тога, што се тако важна питања претресују. Незна се апсолутно ништа о раду аустријских и угарских министара, само се толико зна, колико да се зна да су живи. А то није тешко јер, посећују врло често позориште, а нарочито „оперу,“ у којој сада певају Пати и Лука. — Неки су земаљски сабори завршили свој рад, а неки ће тек кроз који дан. Говори се, да ће се рајхсрат отворити концем маја.

У камари француској ставила је левица предлог, да се градоначелници у селима, као и пре избором поставити имају, пошто их је до сада влада намештала. Фери искао је прешност за овај предлог, што је камара одмах одобрила. Приметити нам је овде, да су досадашњи градоначеоници, будући их је влада намештала, били најудесније оруђе у рукама владиним против републиканских тежња. Без сумње да ће се овај предлог усвојити, те ће тако и последња успомена на реакцију Бифетову изчезнути. Париски дописник „Алг. Цтнг-а“ за ког се зна да је добро извештен, јавио је одпре, да је околина маршалова а и маршал сам републиканцима врло наклоњен. Мак-Махон је поштен човек што већ и досадашње понашање његово показује. Само је до сада вазда се налазио у друштву окорелих монархиста и реакцијонара од багре Бифетове и Брољове, па се научио био све републиканце сматрати за највеће противнике и своје и француске и за опасне по опстанак државе. Тјера самог бојао се Мак-Махон као живе ватре, а то све, што није долазио у додир са републиканцима, него је вазда био у друштву конзервативаца, који су све могуће учинили, да маршала са свим одврате од напредњачких мисли и тежња. Тек сада види Мак-Махон, да је то све била махинација и да су тобожњи противници његови бољи пријатељи и њему и држави, но лажљиви Броље или закорели Бифе. Одпре се Мак-Махон изразио овако: „Та ови су људи (т. ј. републиканци) много бољи но што сам мислио и много углађенији и пријатнији но што сам икада држати могао.“ Ово је врло значајно, јер нам показује обрт у мишљењу маршаловом, који обрт републиканци Француској и у опште напредњачким тежњама у њој само користити може. Исти дописник вели, да су одношаји председника на спрам републиканаца и обратно од дана на дан све бољи и искренији, а није ни сумњати да ће данас сутра хармонија између законодавне и извршне власти т. ј. између камаре и председника савршена бити.

У Салцбургу умрло је 4. о. м. арцибискуп тиролски и салцбуршки кардинал *Тарноци* у 70. г. живота свога. У Берлину преминуо је чувени руски списатељ и професор на московском универзитету *Ђорђе Феодоровић Самарин.* Он је уживао као научењак, а нарочито као Слависта и оријенталиста лепа гласа у свим руским и страним круговима. Последње дело које је написао, беху описи путовања његова по руским покрајинама. Дело ово изашло је под насловом: „Окрајини Русији.“

АДВОКАТИМА

г. г. др. С. Милетићу, др. Политу Десанчићу, др. Миши Димитријевићу, др. Илији Вучетићу, др. Касапиновићу и другим српским адвокатима у Аустро-Угарској, које ми не знамо да именујемо.

Господо!

У свези са нашим позивом на србијанске адвокате, позивамо и вас да као Срби будете бранioци народна слободе пред српским судовима. Овај монструм — процес има за вас особиту важност. Много је година како се све „србијанске владе из реда хвале: „У Србији је закон највиша воља“. Сад је дошла згодна прилика, да се на делу уверите колико истине и смисла лежи у овој фрази: закон је највиша воља“.

Са своје стране, ми смо се решили да од сад нипошто не дозволимо, да се српски “државници“ јавно хвале са законитошћу, а тајно, да газе све законе, да владају неограничено, да врше најцрњу тиранију. Што ширем кругу јавности предаваћемо сва њина дела. Нека лицемерство буде једном немогуће. Кад грози опасност народној слободи ма у којој покрајини српској, онда су позвани сви пријатељи слободе из свију српских покрајина, да је бране и чувају. Општа народна слобода захтева општу сурадњу, општи судео свију поштених Срба. Општа ствар незна за границе, ... С тога и ми не правимо разлику између правобранилаца у Србији и правобранилаца у Аустрији, позивајући прве, ми позизивамо и друге да заштите пред судом невину ствар.

Нама су поштени људи подметали многа прљава дела, па између осталих и та, да смо мимађарски агенти и шпијуни. Горе побројана господа провела су свој век у борби против мађарског насиља, неки су трунули и по мађарским тамницама. У толико их пре позивамо да узму удела у овом нашем процесу те да се на делу увере ко има право: да ли наши противници кад веле да смо ми мађарски агенти, или ми кад велимо да су они (наши противници) убијце српске слободе

Услове, под којима би се који од горе именоване господе хтео примити да нас брани предсудом, нека нам изволе саопштити у препорученом писму управљеном на адресу ма кога од подписаних притвореника. Са своје стране ми ћемо раније објавити дан претреса, како би они који се се приме, могли на време стићи у Крагујевац. Молимо сва штована уредништва српских и хрватских листова у Аустро-Угарској, да овај позив прештампају.

Политички притвореници при суду окр. крагујевачког.

Пера Велимировић инжињер, Пера Тодоровић штампар, Мика Поповић предавач учитељ. школе, Мијајло Н. Андријевић срт. при војеној фабрици, Дим. Димитријевић поштар, Јова П. Јеличић адвокат, писар, Илија Душманић пред. учит. школе, Ср. Ј. Стојковић предавач, Илија Тодоровић уредник, „Ст. Ослобођења“, Пера П. Ђорђевић предавач у крег. гимн., Алекса Поповић рад. фабрике, Јеврем Радивојевић обућар, Благоје Тодоровић рад. фабрике, Љубомир М. Томашевић столар, Нићифор Димитријевић радник фабрике. (У другом једном позиву на правозаступнике у Србији од истих притвореника описује се сама ствар, који ћемо позив у главном у идућем броју донети, и том приликом своје мнење у тој ствари исказати. — У.

УСТАШКА ИЗЈАВА.

Читамо из новина, да дубровачки племићи и ћифтарија склапа неко друштво, које ће куповати херцеговачке земље, па да их ко ђоја послије народу појевтино продаје, па још вели, да ће то подузеће бити од лијепе користи народу.

Таково њиово поштење осјеца, а ми босански усташи због таке опаке намере изјављујемо свима члановима тога друштва најдубље презрење и осуду, велећи им, да се народ тако мученички и очајнички бори за то, да по природном праву своме нуждну количину земље од своје отачбине добије, а не да земљу своје домовине, која је толиком крвљу поквашена за новце од госпоштине и ћифтарије прекупљује.

То је грозна појава, али ми свршујући велимо: О фарисеји деветнајстог вјека! о вјечита куго бједнога народа! Зар ви тако разумјете мученичку народну борбу за право и слободу, за благостање и напредак?

Надајући се да ће вам браћа Херцеговци по заслуги награду платити јесмо у име 5000 усташа босанских

Крајина 6. априла 1876,

Остоја Вејиновић. **Милош Родић.**
Јован Деановић. **Миле Антонић.**

ШТА ЈЕ „ЦРВЕНИ КРСТ“.
од г. Моанијер-а.
(Наставак.)

2. *Припрема.* Рат не смије затећи друштво неприправно. Увидило се је да је једна од главних потреба друштвима да се спремају у вријеме мира; да прикупљају нужни материјал и да проуче начине најлакшег и најбржег притицања рањеницима за вријеме битке. Из те побуде друштва су стална установа како у рату тако и у миру. Посао изучавања потреба, није лак посао, а кад се занемари узрокује многе несреће, и скупо се плаћа. Побрајати све дужности друштвене излишно је. само ћу напоменути да је свако друштво обвезано стајати у најбољим односима са владом својом и да ујамчи себи одређен положај у организацији санитетске службе у војсци.

3. *Узајамност.* Друштва зарађених народа, поред најбоље воље, не могу свагда потпомагати онијем рањеницима свога народа нити болесницима који су допали до непријатељских руку. У замјену тога негују и потпомажу рањенике и болеснике, који дођу до њихових руку и то без разлике вјере и народности. То се зове права узајамност, или измјена услуга, која ујамчава рањеницима повољно стање, па то било од којега му драго друштва.

4. *Солидарност.* Друштва или народи који стоје у миру, обвезани су потпомагати друштва зарађених народа. Риједак је случај да друштва једног народа иду за војском другог народа осим свога, већ се потпомажу на други који било начин. Кад би пак, које друштво неутралне државе хтјело да ступи у санитетску службу зарађеног народа нужно је предходно споразумљење са друштвом тога народа и то преко својих средишних комитета, с одобрењем ратне управе.

Из ово неколико тачака виде се дужности свију друштва. Из једнакости изређаних дужности излази савез међу друштвима.

Сад да повучемо разлику између женевске конференције и друштва „Првеног крста“. Ова напо-

мена престави ће се добром мисленику као излишна, нарочито онијема којијема је позната конвенција као основа друштава и њихов однос према конвенцији. У осталом многи бркају та два појма, али већина се бркају о појму конвенције него о појму друштава „Црвеног крста“.

Женевска конвенција нити је установа човјечности нити удружење за доброчинство; то је међународни уговор, закључен 22. Августа 1864, који је закључен између напреднијих држава јевропских, а обвезује само оне државе чије су владе пристале и потписале конвенцију. Конвенција је део ратних закона. Њена је сврха да ублажи ратну суровост према рањеницима као жртвама рата. У главноме њена су правила ова: Поштовање нутрашњости шпитаља покретних и непокретних и свију оних мјеста која носе заставу неутралности на себе. Конвенција налаже ратним странкама да не дирају званични санитетски персонал, већ да их чувају од свакојега хрђавог поступка и затвора. Она постиче све народе да притичу из човјекољубља ратним патеницима, ослобођава затвора војнике који су неспособни да поново ступе у бој. Напошљедку конвенција прописује да сва неутрална лица и све ствари, које ваља чувати од повреде да носе знак „црвеног крста“, било на мишци, ако су лица; било на застави, ако су ствари.

Ово је у главноме нацрт женевске међународне конвенције која ништа неспомиње о друштвима за потпомагање.

Женевска конвенција дио је међународног права. Њена је главна сврха да односи ратних страна имају неки правни ред. Рат је вазда сматран као врхунац нереда и неправног стања, у коме је свако зло допуштено. Човјечност је побудила образовани свијет да се на конгресима и конференцијама та мисао измјени. Државе, које су потписале женевску конвенцију, пристале су да се човјечно поступа с рањеницима у вријеме битке и за све вријеме њихова боловања. Конвенција пружа начине тога поступања, а друштва „Црвеног крста“ извршују њене закључке. Чланови пак друштава „Црвеног крста“ не могу сами вршити у вријеме рата прописе конвенције нити носити знаке неутралности докле год ратна власт не одобри њихово судјеловање.

Женевска конвенција и друштва „Црвеног крста“ попуњују се међу собом; али нијесу једно исто. Истина имају једно поријекло а и тежња им је истовјетна. С том разликом што је конвенција здружење држава, а друштва су подјединачка удружења.. Конвенција отвара широки пут пожртвовањима и милосрђу а друштва извршују то исто. Да би потпунио напрт „Црвеног крста“ остаје ми да прозборим коју о међународном комитету у Женеви и о његовој улози у кругу друштва, јер се о томе није довољно на чисто.

Међународни комитет у Женеви састављен је из седам чланова. Он је први, послије конвенције, задио мисао о удружењима у корист рањеника. Њему припада слава што су образована друштва за потпомагање и што је био његов пошљедоваоц женевске конвенције. Он је већ преживио дјетињство „Црвеног крста“ и заузимље данас важно мјесто у кругу тих удружења.

Но ипак комитет није довршио своје предузеће. Код многијех народа нијесу још састављена друштва за потпомагање. Он је примио на себе да постиче народе да оснивају братска друштва, и да све народе уводе у коло конвенције женевске. Владе оних земаља, у којима се оснивају друштва, обвезане су потписати женевску конвенцију. Кад једном која држава потпише конвенцију обвезана је поштовати стално њена наређења. Конвенција није уређена једном за свагда; она се да промјењивати и усавршивати. Комитету међународном пада у дио тај цио посао, којим се већ одавно занима.

Међународни комитет уживајући своју засебитост, као сва народна друштва, разликује се од оних у томе, што пратта да ни једној земљи нитост, ни икаквој војсци. Његова је задаћа да образује народна друштва у корист свију народа. Овај комитет не улази у појединости установа друштва, али стоји у свези с њима. Он је приправан свакојему притећи у помоћ у вријеме нужде. Комитет женевски главни је званични посредник свију друштава. Он бди над општим интересима. Он је добровољни чувар битних начела самога рада и употребљује могуће мјере против злоупотреби ма којег друштва. Осим свега напоменути комитет одржава тијесну везу међу друштвима без чега би се неосјетно друштва удаљила једно од другог, нити би знала једно за друго. Права важност овог комитема лакше ће се схватити кад се узму сви списи његови и кад се види рад његов.

Два акта овог комитета добила су праву важност органа централног.

Периодични зборник који држи народна друштва у току рада других друштва, важан је документат рада централног међународног комитета. Тај зборник излази има већ пет година свако три мјесеца. Образовање канцеларије у вријеме рата, која ће извјештавати о стању ратном јавно мнење и сва друштва о потребама зараћених страна. У ту сврху образована је била агенција у Балу за вријеме рата француског-пруског.

НОВИ САД 29. марта. „Пестер Лојд“ има из Беча допис, у коме се признаје, да Србији не грози окупација од стране Аустро-Угарске. „Ма како пошле ствари у Србији“, вели се у том допису, „овде се непомишља на тако скупоцену интервенцију, јер се и тако има много јефтинији и простији средстава, да се даде кнежевини осетити, ако би у Београду ипак сасма изгубили памет, шта то значи, огрешити се тако јако о политику мира тројецарског.“ Од наше стране нека им је прост изговор, да је „кисело грожђе.“

— „Пестер Лојд“ јавља, да у Темишвару циркулирају лажне петице, које су тискане и врло добро испале. Црвен и црн отисак добро је распоређен и ноте се исте немогу познати од правих, осим, што имају једну правописну погрешку. У доњим ситно тисканим редовима стоји реч „gestellt“ написана са једно l, по чему се, ако се мало боље погледи може познати фалзификат.

— „Застава“ ће излазити од сад, као и лане што је, средом петком и недељом на читавом табаку, и према догађајима и потреби и четврти пут уторником на полу табаку.

Усташе херцеговачке јако је узрујало, што су Турци за време примирија прикупили своју војску око Требиња (ако је истина, што ће тешко бити, 25 батаљона) и што су нову војску на Клеку изкрцали. Скоро сви листови држе, да је кушај пацификације насео.

НОВИЈЕ.

Из Беча јављају, да гроф Андраши чини велика усиљавања, неби ли посредовао зближење становишта, што су аустријска и угарска влада заузеле, Јавља се да је конферисао до поноћи (7. апр.) са угарским министрима, пошто је пре тог потање разговарао са аустријским министрима.

„Тагблату“ јављају о продужењу конференција у Суторини: Лазар Сочица предао је одговор усташа, (познат нашем свету из телеграма „Заставе“ у прошлом броју-У.) О свршетку конференције јавља „Дајче цајтунг:“ бар. Родић представио је усташима, да велесиле неће за њих ништа учинити пре, док се непокоре и оружје неположе. Усташи су изјавили, да то не могу учинити и опуномоћили су руског агента Веселицког Божидаревића, да за њих води у будуће дипломатске преговоре. Родић се вратио у Задар.

Из *Херцег-Новог* јављају, да су усташи закључили, да одпочну непријатељства 11. априла. Становништво у Рисну неће да даде мазге Турцима, да снабдевају Никшић храном, који у тим приликама још до сад никако није снабдевен.

— Из *Задра* јављају „Дајче цајт“, да се има сматрати Родићева мисија као *сасвим пропала* услед изјава, што су дали усташки главари Сочица Павловић и Зимунић у Суторини. Пошљедица тога је неодклонива, да се Родић уклони са руковођења далматинског намесништва. (?)

„Журнал де с. Петерсб.“ говори о „Тајмсовом“ чланку о неуплаћивању турског купона и констатује при том, да је немоћност турске владе да у опште што предвиди највећа сметња усиљавању велесилном у корист Турске.

ТРГОВИНА И ОБРТНОСТ.

БУДИМ-ПЕШТА 8. априла. Време: ветар, суво; термометар +9°, барометар 765.6 милимет.; вода опада.

Трговина с храном. Никакви закључци нису склопљени.

Стање воде.

Будим-Пешта 5 20 мет. над нулом, опада.

Пожун 3.69 мет. над нулом, спада.

Сегедин 7.76 мет. над нулом расте.

ПРИПОСЛАНО*)

У 41 броју цењенога листа „Заставе“ налази се један допис из Осека под насловом наш „друштвени живот и т. д.“ у ком се при крају вели, да код нас лошом манипулацином „окрну се црквено и школско имање у место да се повишава“. — Са овим је доста речено, и ми незнамо, да није непознати нам писац промислио дохват свога писања.

Прем ако нагађамо, које и зачетник и писац овога чланка, али за бити по све начисто, ради смо да видимо с киме имамо посла, и с тога прије него се у ишта упустимо, ми подписани чланови осечке Српско православне скупштине, позивамо овим непознатога нам за сада г. писца, у пуђујући га на Српско поштење, да нам се по имену каже, и да нам разјасни, у ком се правцу са црквеним иметком, који се нас непосредно тиче — дочим ће о школском фонду они се упитати, који ма је манипулација истог поверена — тако хрђаво манипулира, да у место да се повишава, да се окрњује, и кад је и у колко и којим начином окрнут. —

Ми уједно уверавамо г. писца озбиљно, ако он нашем захтеву у цењеној „Застати“ у првом или другом идућем броју неудовољи, да ћемо сва на располагању стојеће нам законита средства у пуној мери употребити, да узмогнемо за њега сазнати, и од њега рачуна добити у ствари која се нашег поштења силно тиче. —

Сл. уредништво тако учтиво умољавамо, да би овој нашој уводно поменутим дописом присилно изазваној изјави, у цењеној „Застави“ место дати изволело, уверени будући, да ће славно исто, које је једино до сада правду и Српско поштење бранило, умолби со овој драговољно одазвати.

У Осеку, 20 марта 1876.

Лазар Поповић парох, Јоан Јаношевић парох, Јован Тајчевић, Глиша Аргировић, С. Познановић, Јован Марковић Л. С. Месаровић.

*) За ствари под овом рубриком неодговара уред. У.

КЊИЖЕВНА УСКРСНИЦА.

Просветом к слободи.

Од дјела, која сам напосе на свет издао, још имам неколичину нераспачаних, подпуних истисака, на то различних пјесама под насловом:

Л И Р А.

Ово је дјело у двије књиге уз књижевну забаву за хрватски и српски народ под насловом:

Ч А С О В И

пружа низ народних и нововјеких умотворина. Извише су наградом придодани редки списи, који се на вјекопис пок. дра Људевита Гаја односе.

Наумив распачати ове истиске, посљедњи пут позивам народ нека набави краснословна, забавна и поучна ова дела

И овако лепо молим љубитеље и љубитељке наше књиге навласт оне, на које ie мој позив другом пригодом био намењен, да ми се радо одзову.

Цена за све три књиге око 50 тисканих листова велике износи 2 ст. те се нека час прије шаље мени. После ће обећана цена поскочити. На поузеће опремам обећана дела поименце знатним подупирачем наше књижевности, на десет потпуних истисака придајући по један безплатно. Уздам се у родољубље њихово, да ће примити ове моје умотворине народно-модерне школе.

У Загребу 1876. ВЕЛИМИР ГАЈ.

„СРПСКА ЗОРА“

ИЗЈАВА.

Имајући на уму своју вајкадашњу намеру, да дам српском свету ваљан илустрован лист, предајем властништво „Српске Зоре“ у руке г. Тодору Стефановићу Виловском, чијим приступањем овај лист као и његова публика само у добити може бити; а ја остајем и на даље издавалац листа, што и спада у моју струку, у којој сам се годинама вечбао.

У Бечу 20. марта 1876. КОСТА МАНДРОВИЋ, издавалац „Српске Зоре.“

ИЗЈАВА.

Желећи, да по народ користно и у сваком погледу солидно подузеће потпомогнем напредку и развитку његовом, ја сам се примио властништва „Српске Зоре“ о чему штовану публику знања и равнања ради извештавам. У намери да, у колико то моје силе допуштале буду, све учиним, како да се листу обезбеди опстанак, а познавајући племените намере и способности својих другова, и то како издаваоца тако и уредника, надам се, да ће лист задаћи својој и моћи и морати одговорити, те да ће према томе и одзив публике што бољи и обилатији бити.

У Бечу 20 марта 1876.

ТОДОР СТЕФАНОВИЋ ВИЛОВСКИ, властник „Српске Зоре.“

ПОЗИВ

на обновлење предплате на

„СРПСКУ ЗОРУ“

ЗАБАВНО-ПОУЧНОГ ЛИСТА СА ИЛУСТРАЦИЈАМА.

У намери, да да пријатне забаве и корисне поуке, отпочела је „Српска Зора“ да изилази и изашла је до сад у три броја.

„Српска Зора“ је тежила и тежиће ту своју намеру да постигне донашањем занимљивих романа, приповедака и новела, описа српског и осталих народа а тако и заслужних људи, описа земаља и читавог света, историјских црта и простонаучних чланака, књижевних претреса и разних бележака, ребуса и других ситнијих ствари. Идући правцем напредне суврмене књижевности, „Српска Зора“ се служи начином, који одговара природи дотичног саставка: озбиљним, веселим и шаљивим начином. Главна брига „Српске Зоре“ као илустрованог листа је та, да згодном сликом објасни опис и да што вернije и лепше донесе слику разних предела, догађаја, лица, природе и природних тела итд.

„Српска Зора“ започиње другу четврт са увећаном и умном и материјалном снагом, и тиме ће вољније и живље продужити свој рад на постижењу својих тежња. Но она остајући и на даље скромна, неће себи да уображава, да ће својом појавом и радом начинити епохе у нашој књижевности, неће да даје празна обећања — једино што може рећи, то је: да су сви чиниоци овога листа готови и вољни, да све могуће чине, што ће ваљаност овога листа подизати. Остаје дакле још публици, да својим обилатим одзивом учини могуће непрестано напредовање „Српске Зоре“, јер она ни с које друге стране нема помоћи да ишчекује. Трећа је свеска изашла на лепшој артији, а четврта ће свеска у другом правцу показати напредак, и ми се надамо, да ће од јако одзив нашег света тако расти: да ћемо „Српску Зору“ са сваким бројем све бољу и лепшу у свет пуштати

Рекавши ово унапред, позиваимо учтиво н. п. публику, да се пожури са предплатом на „Српску Зору“ која с 4. бројем отпочиње другу четврт и стаје: на целу годину 4 ф. 80 н. на по год. 2 ф. 40 н. а на три месеца 1 ф. 20 н.

Предплата из Аустро-Угарске шиље се најбоље са поштанском упутницом под овом адресом: **Administration der „Srpska Zora“ III. Gärtnergasse Nr. 24. in Wien.**

Прве три свеске могу се још добити по обично четврто годишњу цену.

У Бечу 20. марта 1876.

ТОДОР СТЕФАНОВИЋ ВИЛОВСКИ, власник. КОСТА МАНДРОВИЋ, издавалац.

ОГЛАСИ.

НАТЕЧАЈ.

На темељу закључка заступства Петроварадинске окружне обћине од 27. марта 1876. имаде се попунити 8 места обћински лечника и то код политичких обћина Моровић, Мартинци, Хртковци, Купиново, Сурчин, Шимановци, Стари Бановци и Нови Сланкамен.

С тим местима скопчана је годишња плаћа од 600 фор. стан у нарави или 60 фор. станарине, осим тога припада лечнику пристојба за пропис и то ноћом 40 н. а. вр. обдан 20 н. као и безплатан подвоз.

Седиште обћинског лечника бити ће у средишту више обћина бројећих 5—8000 душа.

Натецатељи за ова места, доктори медецине или видари, од којих први предност имају, нека изволе своје сведочбама обложене молбенице као и доказ, да су ма којем славјанском језику вјешти, до конца маја 1876. ц. кр. окружном управитељству у Митровици поднети.

У Митровици 28. марта 1876.

1—3 Ц. КР. ОКРУЖНО УПРАВИТЕЉСТВО.

СТЕЧАЈ.

Усљед поднешене оставке досадањег техн. деловође у „српској народној задружној штампарији“ у Новоме Саду расписује се стечај на поменуте упражњено место. А пошто се осим тога и место економског деловође у истој штампарији попунити има, то се и на ово место такођер стечај отвара.

Са местом техничког деловође (фактора) скопчана је годишња плата од 1200 ф. а. вр. а са местом економског деловође (администратора) годишња плата од 800 ф. а. вр.

Од техничког деловође захтева се потпуно познавање и разумевање штампарске радње, с тога ће они, који су били на челу којегод штампарске радње, имати првенство. Од економског деловође захтева се вештина у књиговодству. Осим тога биће исти дужан, да положи кауцију у своти од половине своје плате. Од обојице пак захтева се знање српског језика, који је деловодни језик у штампарији.

Они, који би једно од ових места потраживати хтели, имају своје молбе и понуде у року од три недеље дана, рачунајући од онога дана, кад се овај оглас први пут у листу обнародује, на одбор „срп. нар. задружне штампарије“ у Нови Сад управити.

Изабрани моћи ће одмах на своје место ступити.

Из седнице одбора „срп. нар. задружне штампарије“ у Н. Саду, држане 23 марта (4 априла.)

Миша Димитријевић
председник

СТЕЧАЈ.

На упражњено учитељско звање у Великом Гају отвара се поново стечај до 15. маја т. г. по нашем. Учеван је језик српски, али иште се мађарски и немачки.

Учитељу спада у дужност осим законом прописани дужности још појање у св. цркви и при парастосима, У време ускршњи поста сваки дан на часове, а средом и петком на преосвећену литургију са школском децом долазити, школску пак децу у црквеном појању тачно обучавати.

Плата је годишња 200 фор. у готовости, 24 кибли жита, 24 кибли кукуруза окрљени, 3 хвата дрва, сламе колико изгоре, 4 ланца ораће земље и слободан стан са баштом.

Компетенти нека своје по закону инструиране молбенице до горепазначеногa рока на овдашње црквено председништво послати непропусте. Првенство ће имати они, који се општини лично представе.

У Великом Гају 21. марта 1876.

ПЕТАР ЋУРЧИЋ, парох. ВАСА ТРЊАНЧЕВ, председник.

ОБЈАВА.

Пошто се **за 2 априла 1876 по нов. заказана редовна главна скупштина прве земунске задруге за подпомагање и штедњу**, због довољно несакупљени чланова није могла одржавати; тога ради овим се поново пошт. члановима до знања доставља, да ће се по §. 46 друшвених правила четир недеље касније, — а то је 30 (18) априла т. г. 3 сахата по подне у дворани српског читалишта по други пут држати.

Земун 6 априла 1876 п. нов.

1—3 УПРАВА.

ДОБРИ ДРВА

Јављам пошт. публици да сам дрво дао изнети на каналски дам на страни Дунава како се свако са добрим и сувим дрветом снабдети може. Цена је: Буковини прве класе 14 ф. друге класе 13 ф.

2—3 С поштовањем

Лаза Вуков.

Ц. к. искљ. повлашћена ново пронађена антискорбутична

ЕСЕНЦИЈА ЗА УСТА И ЗУБЕ

којом се уста и зуби сачувају здрави

од

Димитрија Марковића

зубног лекара, хирурга и оператера, имаоца ц. кр. привилегије, као и дипломе признателности са светске изложбе у Бечу год. 1873.

УПУТСТВО ЗА УПОТРЕБУ.

Противу катаралног, скорбутичног запаленја и отока на месу око зуба, противу омекшавања, нестајања и крвавлења истога меса, противу расклиматавања и испадања зуба, нарочито кад се стреш накупи на зубима, противу сваке беле зубобоља чисто на памуку у зуб метути.

Против непријатног задаја из уста усљед болесних шупљих зуба; и кад ко носи зубе вештачки начињене. Противу сваке зубобоље. Против **раница у устима**, шупљикавог меса око зуба и из кога ласно крв тече, особито **у деце, и противу меркуријалне бале**. а особито против **пољачине**, (шкорбута) на зубном месу.

На сваком стакленцету има тачно упутство како треба употребљавати.

Добива се у великим и малим партијама код самог проналажача у Темишвару у сопственој кући, бр 47. у граду; а тако исто у Н. Саду код г. апотекара **К. Грозингера**, као гл. депозитера за Бачку и Срем.

Велико стакло стаје 1 ф. 20 н. а мало 60 н.

Код истих добија се уједно од зубног лекара **Др Марковића** такозвани

АРОМАТИЧНИ САЛИЦИЛ ЗУБНИ ПРАШАК

којом се зуби сачувају **здрави, чисти и лепи**, и који непријатну задају у усти одма уклони.

Овај прашак добија се у црним округлим кутијама у којим се и **упутство за употребу истог налази.**

Једна велика кутија стаје 90 н. а. в.

2—3

Власник и одговорни уредник др. Св. Милетић. Издавалац „Задруга за срп. нар. штампарију.“ Српска народна задружна штампарија.